

Σύμφωνα με τον Απολλόδωρο, δεν ήταν η Αθηνά που μεσολάβησε ώστε να επέλθει η ειρήνη ανάμεσα στον Οδυσσέα και τους συγγενείς των μνηστήρων αλλά ο Νεοπτόλεμος, ο γιος του Αχιλλέα και ήδη βασιλιάς και των νησιών που βρίσκονται κοντά στις ακτές της Ηπείρου. Τον κάλεσαν και του ζήτησαν να διαιτητεύσει. Ο Νεοπτόλεμος σκέφτηκε πως, αν απαλλασσόταν από την παρουσία του Οδυσσέα, θα μπορούσε εύκολα να κατακτήσει και την Ιθάκη. Έβγαλε απόφαση ότι ο ήρωας έπρεπε να εξοριστεί.

Αναγκαστικά, ο Οδυσσέας ξανάφυγε από τον τόπο του, αυτή τη φορά οριστικά. Τα βήματά του τον έφεραν στην Αιτωλία. Ζούσε εκεί ο Θόας, ο γιος του Ανδραίμονα και της Γόργης που ήταν βασιλιάς της Καλυδώνας. Είχε χρηματίσει αρχηγός των Αιτωλών στην εκστρατεία εναντίον της Τροίας και δέχτηκε να φιλοξενήσει τον παλιό συμπολεμιστή του. Μάλιστα, τον πάντρεψε και με την κόρη του. Απέκτησαν γιο τον Λεοντοφόνο. Ο Οδυσσέας πέρασε εκεί την υπόλοιπη ζωή του και πέθανε σε βαθιά γεράματα με την προφητεία του Τειρεσία «εξ αλός» να μεταφράζεται «μακριά από τη θάλασσα».

Μια άλλη εκδοχή, ήθελε τον Νεοπτόλεμο να αποφασίζει ότι οι συγγενείς των μνηστήρων έπρεπε να καταβάλλουν ετήσια αποζημίωση στον Τηλέμαχο που οριζόταν νέος βασιλιάς της Ιθάκης, ενώ ο Οδυσσέας καταδικάστηκε σε εξορία στην Ιταλία. Ο Τηλέμαχος απελευθέρωσε τους βοσκούς Εύμαιο και Φιλοίτιο που έγιναν γενάρχες λαών.

Αργότερα, από την χώρα του Νεοπτόλεμου πέρασαν ο Αινείας και οι πρόσφυγες Τρώες που τον ακολουθούσαν. Κατά τον Ελλάνικο, ο Αινείας και οι δικοί του κατέβηκαν ως την παραλία του Ιονίου, μπήκαν σε νέα πλοία και βγήκαν στην Ετρουρία (στην περιοχή του Τίβερη ποταμού, στην δυτική ιταλική ακτή). Εκεί, συνάντησαν τον εξόριστο Οδυσσέα.

Ο χρόνος επουλώνει τις πληγές, τα μίση είχαν σβήσει, η μεταξύ τους έχθρα δεν είχε νόημα σε ξένο τόπο, αποφάσισαν πως ήταν θέλημα θεών να γίνουν φίλοι. Πάνω που γιόρταζαν τη νέα εποχή στις σχέσεις τους, είδαν φωτιά να καταστρέφει τα τρωαδίτικα καράβια. Ήταν δουλειά των Τρωαδίτισσων που τις παρέσυρε μια από αυτές, η Ρώμη, να πυρπολήσουν τον στόλο ώστε οι άνδρες τους να πάψουν πια να περιπλανιόνται και επιτέλους να ριζώσουν σε έναν τόπο. Όταν του πέρασε ο πρώτος θυμός, ο Αινείας βρήκε λογική την αντίδραση. Βάλθηκαν, ο Οδυσσέας κι αυτός, να κτίσουν μια καινούρια πόλη. Προς τιμή της γυναίκας που τους εξανάγκασε να μείνουν εκεί, βάφτισαν την νέα πόλη, Ρώμη.

Στην Ιταλία ήθελε τον Οδυσσέα να πεθαίνει και ο Θεόπομπος (4^{ος} π.Χ. αιώνας). Κατ' αυτόν, η Πηνελόπη δεν ήταν πιστή στον Οδυσσέα, άποψη που συμβαδίζει και με τους μύθους γύρω από τη γέννηση του Πάνα. Και στις δυο περιπτώσεις, η Πηνελόπη είχε συνάψει ερωτικές σχέσεις με μνηστήρες. Όμως, στους μύθους για τον Πάνα, ο Οδυσσέας την έδωξε στη Μαντινεία. Στην προκειμένη περίπτωση, προτίμησε να φύγει αυτός. Πήγε στην Τυρρηγία της Ιταλίας, ίδρυσε μια πόλη Γορτυνία κι έμεινε βασιλιάς της ως τον θάνατό του, σε βαθιά γεράματα.

(τελευταία επεξεργασία, 13 Ιουνίου 2022)